

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: (K. p.):

Cím: *Ódry Árpád*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp.

(Hely)

1942. 11. 13.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Ódry Árpád
"1942"

Idő

Személy

Közp. nyomt. XX

Ódry Árpád

Öt évvel ezelőtt halt meg Ódry Árpád, kit már a kortársi kritika is a magyar színművészet legnagyobb alakjai közé emelt. Egressy Gábor, Szigeti József, Pethes Imre színészi nagyságához lehet csak hozzámérni Ódry Árpád művészi jelentőségét.

A színész művészetében két, egymással ellentétes hatóerő érvényesül. Van valami megmagyarázhatatlan démonikuság abban, ahogy élő, testi valóságként megjelent önmagában, önmaga által egy idegen lelket a színész. Ez a megjelenítés legmélyebb gyökereiben mindig öntudatlan, varázslatszerű, mert az idegen lelket, az idegen figurát igazán megragadni az öntudatnál mélyebb gyökereiben lehet csak. A színésznek a szerepet nemcsak tudni kell, a szerepben van egy bizonytalanabb és mégis mélyebb tartalom, amit csak a sejtelem titokzatos erővel lehet megragadni. A színész alkotásának van egy tudatos és egy tudatlan (mondjuk tudat alatti) forrása. Aki egész életet akar a színpadra várásolni, annak ezt a kétféle forrásvízet kell titokzatos erejű életitallá kéverní. A magyar színészek között senki se tudta jobban ezt a titkot Ódry Árpádnál. Lényében, emberi megjelenésében teljes mértékben megvolt a színészi büvölet misztikus ereje. Előkelőségében, nemes, emelkedett tisztaságában is mindig éreztük a varázsló titokzatoságát. S e mellett mégis a legtudatosabb volt művészeink között. Mindent érteni is akart. Színészi alkotásaival egyenrangúak azok az apróbb

írásai, mikben a színészet lényegét kereste. A színművészetre vonatkozó magyar irodalom páratlan remekművei ezek a kis tanulmányok, miket — nem is értjük — még eddig nem gyűjtöttek össze és nem adtak ki önálló kötetben.

Talán szellemének ezekben a tanulmányokban érvényesülő ragyogó fölénye lehetett oka annak, hogy kritikusai közt sokan „ész-színésznek”, a tudatos színészi alakítás hiedeg mesterének tartották őt. Pedig nem az volt. Egész művész volt, aki a tudatosság és a démoni tudaton kívüli elemek kétféle elemeiből építette fel az élet egészét minden szerepében.

Halála ötödik évfordulója alkalmából jelent meg Rédey Tivadarnak, a kiváló színháztudósnak mélyre világitó Ódry-tanulmánya, mely a nagy művész egyéniségének igazi gyökereire mutat rá. Ódry számára minden szerepnek „az önmagában hordott élmény- és ösztönvilággal való egybeforrasztása” volt a művészi feladat — írja Rédey Tivadar. „A szerepfelfogás állandó folyamat a színész életén végig. — írta Ódry Árpád — és nem szerepek szerint megújuló izgalom, mert a színész egyéni élménygazdagsága benne a főtényező. Nem tudás, nem akarat, nem elhatározás kérdése, de legkevésbé tanulmányozás kérdése. A színész nem a szerepet „tanulmányozza”, hanem önmagát és amikor nagyot sikerül alkotnia — találkozott önmagával. Egy szerep jövője nem más, mint a színész múltja”. Ezzel a pár mondattal maga Ódry Árpád vi-

lágított rá művészetének lényegére. Rédey Tivadar ennek a nyilatkozatnak szellemében tárja fel előttünk Ódry művészegénységét. Alapvető módon rajzolja fel Ódry művészetének jellemző vonásait. Shakespeare-, Goethe- és Ibsen-szerepek rövid jellemzésével mutatja meg az „igazi művészlélek mélyén lejátszódó önismereti pokoljárás” megrendítő, de nagyszerű emberi színjátékát.

(sz. p.)

1 — 9086